

**Opinia Europejskiego Komitetu Regionów – Małe obszary miejskie jako kluczowe podmioty
w zarządzaniu sprawiedliwą transformacją**

(2023/C 79/08)

Sprawozdawca: Kieran McCARTHY (IE/EA), członek Rady Miasta Cork

ZALECENIA POLITYCZNE

EUROPEJSKI KOMITET REGIONÓW (KR),

1. Stwierdza, że tworzenie inteligentnego, trwałego wzrostu gospodarczego sprzyjającego włączeniu społecznemu w całej Europie wymaga działań na wszystkich poziomach na obszarach wiejskich, podmiejskich i miejskich. Na małych obszarach miejskich mieszka 43 % ludności UE, a około 66 % mieszkańców miast w Europie mieszka na obszarach o liczbie mieszkańców nie przekraczającej 500 tys. osób. W UE istnieje około 14 tys. małych obszarów miejskich o liczbie ludności od 5 tys. do 50 tys.
2. Podkreśla, że europejskie małe obszary miejskie są z zasady niejednorodne. W zależności od ich lokalizacji, kontekstu terytorialnego oraz struktury gospodarczej i rynku pracy, mają one zupełnie inne cechy (i wyzwania)⁽¹⁾. Często jednak zauważa się, że małe gminy ze względu na mniejszą gęstość zaludnienia częściej mają do czynienia z wyzwaniami typowymi dla obszarów wiejskich.
3. Zauważa, że transformacja ekologiczna i cyfrowa, odbudowa po pandemii oraz integracja migrantów, szczególnie wskutek wojny w Ukrainie, niosą ze sobą dla małych obszarów miejskich dodatkowe wyzwania nakładające się na ogólne wyzwania rozwojowe miast każdej wielkości (takie jak przystępne cenowo mieszkania, zrównoważona mobilność, świadczenie usług, przemiany demograficzne, drenaż mózgowy, zdrowie w miastach, segregacja społeczna, ślad środowiskowy, działania w dziedzinie klimatu itp.).
4. Sugeruje, że prawdziwym kluczem do inteligentnego, zrównoważonego i sprzyjającego włączeniu społecznemu wzrostu gospodarczego w całej Europie jest promowanie zatrudnienia w sektorze prywatnym na obszarach wiejskich (w sektorze rolnym lub w innych sektorach). Podkreśla, że brak usług publicznych na obszarach wiejskich (takich jak edukacja, opieka zdrowotna, łączność lub mobilność) prowadzi do odpływu ludności z tych obszarów. W związku z tym podkreśla, że takie usługi na obszarach wiejskich muszą być świadczone w ramach zaspakajania podstawowych potrzeb, ponieważ bez nich wszystkie inne polityki sektorowe okażą się nieskuteczne.
5. Przypomina, że nowa karta lipska stanowi, iż gminy miejskie muszą być w stanie wypełniać swoje zadania w zakresie promowania wspólnego dobra oraz że swoboda finansowa, wielofunkcyjne profile zadań, legitymacja polityczna, lokalny dobrobyt publiczny i rentowność terytorialna mają zasadnicze znaczenie dla wykonywania przez nie funkcji z zakresu usług publicznych. Jednym z jej głównych celów jest ogólne ograniczenie emisji gazów cieplarnianych i miasta muszą przyczynić się do osiągnięcia stosownych celów krajowych i unijnych w najbardziej odpowiedni ku temu sposób.

⁽¹⁾ Szczegółowa definicja małych i średnich obszarów miejskich opiera się na połączeniu ustaleń projektu ESPON TOWN (2014 r.) oraz klasyfikacji stopnia urbanizacji OECD-KE (opartej na gęstości zaludnienia i wielkości aglomeracji miejskiej). Małe i średnie obszary miejskie są definiowane jako ciągle przestrzennie skupiska miejskie o liczbie ludności od 5 tys. do 50 tys. osób i gęstości zaludnienia powyżej 300 mieszkańców/km², które nie są uznawane za skupiska miejskie o wysokiej gęstości zaludnienia (HDUC) zgodnie ze stopniem urbanizacji (DEGURBA, od ang. *degree of urbanization*) lokalnych jednostek administracyjnych (ESPON, 2014).

6. Przyjmuje do wiadomości planowaną definicję „małych obszarów miejskich”⁽²⁾ z wykorzystaniem zharmonizowanych metod i wskaźników służących ich określeniu, która ma umożliwić międzynarodową porównywalność, zgodnie z wcześniejszymi apelami zgłoszonymi w ramach europejskich i globalnych programów (Nowa agenda miejska ONZ/HABITAT, cele zrównoważonego rozwoju 2030, karta lipska, agenda terytorialna 2030 itp.). Jeżeli powyższa definicja miałaby być stosowana przy podziale finansowania, to istnieje ryzyko, że małe gminy liczące mniej niż 5 tys. mieszkańców mogłyby znaleźć się w niekorzystnej sytuacji.

Wyzwania związane z kurczeniem się populacji

7. Podkreśla, że według prognoz w 2040 r. 51 % ludności UE będzie mieszkać w regionach o kurczącej się populacji (w porównaniu z 34 % w 2020 r.), a szybkie zmniejszanie liczby ludności jest bardziej prawdopodobne na obszarach wiejskich niż w regionach miejskich (11 % w porównaniu z 1 %).

8. Podkreśla, że wiele małych obszarów miejskich jest zagrożonych kurczeniem się populacji i pozostaniem w tyle, jeśli chodzi o transformację ekologiczną i cyfrową Europy.

9. Z ubolewaniem stwierdza, że Komisja, wprowadzając definicję „obszarów miejskich” w rozporządzeniu w odniesieniu do typologii terytorialnych (Tercet), nie widziała potrzeby przeprowadzenia oceny skutków, mimo że wprowadzenie miało daleko idący wpływ na podział środków.

10. Przypomina, że 8. sprawozdanie na temat spójności pokazuje, że spadek liczby ludności ma bezpośredni wpływ na świadczenie usług publicznych. Małe i średniej wielkości miasta i gminy na obszarach wiejskich oraz mające tam siedzibę przedsiębiorstwa stoją przed poważnymi wyzwaniami.

11. Apeluje zatem do Komisji, by przed wprowadzeniem kolejnych definicji przeprowadziła ocenę skutków, zwłaszcza pod kątem celów art. 174 TFUE i podziału finansowania.

12. Podkreśla, że przydział europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych powinien być przyznawany na podstawie kryteriów wykraczających poza liczbę ludności lub PKB oraz że należy wziąć pod uwagę istniejące lokalne wyzwania. Nie należy wprowadzać ujednoliconego wyłączenia na podstawie klasyfikacji statystycznej rozróżnienia między obszarami miejskimi i wiejskimi.

13. Podkreśla, że problem kurczenia się populacji obszarów takich jak małe obszary miejskie potęgują liczne kwestie, w tym m.in. starzenie się społeczeństwa, słabe zarządzanie na szczeblu lokalnym i niedostateczne budowanie zdolności, brak poprawy samowystarczalności, obniżające się indywidualne wskaźniki dobrostanu i jakości życia, regionalna, wewnątrzunijna i globalna migracja, „inteligentne kurczenie się” (ang. *smart shrinkage*) i brak inwestycji w ekosystemy cyfrowe, drenaż mózgow, porzucanie gruntów, rosnące nierówności społeczne, spadek jakości życia, przemiany w przemyśle i niepewny wzrost gospodarczy, a także rosnąca urbanizacja w większych ośrodkach regionalnych.

14. Zwraca uwagę na to, że mieszkańcy obszarów wiejskich muszą często podróżować dalej niż mieszkańcy miast, aby móc skorzystać z wielu usług publicznych i prywatnych, oraz muszą polegać na samochodach lub autobusach, aby dotrzeć do miejsc, gdzie te usługi są świadczone. Ośrodki regionalne oferują więcej usług mieszkańcom otaczających je obszarów. Polityka mobilności musi mieć szerszy zasięg terytorialny i potrzebna jest wspólna refleksja obejmująca obszary miejskie, wiejskie i podmiejskie. Im mniejsza osada, tym większy jest wpływ istnienia ośrodka regionalnego.

15. Podkreśla, że miasta i wsie mają kluczowe znaczenie dla lokalnej gospodarki, ponieważ pełnią ważne funkcje administracyjne, społeczne, rekreacyjne i dotyczące społeczności. Wspierają klastry usług lokalnych, zapewniają znaczną część mieszkań i miejsc pracy oraz działają jako węzły transportowe⁽³⁾.

⁽²⁾ Definicja zatwierdzona przez Komisję Statystyczną ONZ w dniu 5 marca 2020 r.: „Zalecenie w sprawie metody wyznaczania miast, obszarów miejskich i wiejskich do celów międzynarodowych porównań statystycznych”, przygotowane przez Komisję Europejską – Eurostat i DG ds. Polityki Regionalnej i Miejskiej – MOP, FAO, OECD, UN-Habitat, Bank Światowy.

⁽³⁾ Raport OECD, Access and Cost of Education and Health Services: Preparing regions for demographic change.

16. Ponownie stwierdza, że wiele regionów peryferyjnych, w tym małych obszarów miejskich, znajduje się obecnie w niekorzystnej sytuacji konkurencyjnej ze względu na brak połączeń cyfrowych, co utrudnia wykorzystanie potencjału rozwojowego, utrzymanie miejsc pracy lub tworzenie nowych oraz ograniczanie migracji.

17. Zaznacza, że w kontekście kształtowania rynku należy zwrócić uwagę na sposoby, w jakie organy sektora publicznego mogłyby starać się wspierać lub subsydiować usługi, które w przeciwnym razie nie byłyby ekonomicznie opłacalne, ale są niezbędne dla małych obszarów miejskich⁽⁴⁾.

18. Uważa, że często małe obszary miejskie nie mają wystarczających zdolności ani wiedzy, aby sprostać wyzwaniom. Nierzadko muszą radzić sobie z ograniczonymi zdolnościami finansowymi i administracyjnymi, problemami dotyczącymi współpracy i ograniczonymi uprawnieniami decyzyjnymi, ograniczonymi zdolnościami przywódczymi i zdolnościami w zakresie przystosowywania się i odporności, co może stanowić poważne wyzwanie, a przy tym strategiczne, perspektywiczne myślenie i innowacyjne rozwiązania mają kluczowe znaczenie.

19. Jest zaniepokojony geografiami niezadowolenia politycznego. Przepaść między obszarami miejskimi i wiejskimi oraz brak dostosowań między polityką miejską i wiejską mogą przyczynić się do polaryzacji politycznej.

Dążenie do sprawiedliwej transformacji:

Budowanie zdolności ekologicznych

20. Podkreśla, że małe obszary miejskie są siłą napędową zielonej, cyfrowej i sprawiedliwej transformacji, której Europa potrzebuje do odbudowy. Dążenie do tworzenia obszarów funkcjonalnych przyjaznych dla klimatu jest w dużej mierze powiązane ze zdolnością władz miejskich do dostosowywania się do stale zmieniających się warunków gospodarczych i odzyskania zaufania.

21. Dlatego uważa, że potrzebne jest ukierunkowane podejście, które dałoby lokalnej ludności pozytywną wizję przyszłości. Tu pomocna byłaby dalekowzroczna wizja Komisji Europejskiej dotycząca wsi, nakreślona do 2040 r., a ponadto pakt na rzecz obszarów wiejskich powinien w pełni uwzględniać także małe ośrodki miejskie na obszarach wiejskich.

22. Zauważa, że brak podnoszenia świadomości, a także brak silnego poparcia społecznego pozwalającego zrównoważyć skutki transformacji ekologicznej mogą utrudnić wprowadzanie zmian. Chociaż transformacja ekologiczna jest połączona ze sprawiedliwą transformacją, muszą one zachodzić w sposób wyważony i być ze sobą skoordynowane.

23. Dostrzega, że obszary miejskie, w tym małe gminy, w znacznym stopniu przyczynią się do łagodzenia zmiany klimatu poprzez inwestowanie zasobów w działania na rzecz transformacji ekologicznej, rewitalizację miast, falę renowacji i gospodarkę o obiegu zamkniętym, mobilność, energooszczędne budynki, lepsze gospodarowanie odpadami oraz mobilizację obywateli i podnoszenie świadomości na temat działań przyjaznych dla środowiska.

24. Zauważa jednak, że aby transformacja ekologiczna udała się na małych obszarach miejskich, konieczne jest podnoszenie kwalifikacji, przekwalifikowanie i wiedza techniczna, a także wiedza na temat podejść do przystosowania się do zmiany klimatu. Władze lokalne na małych obszarach miejskich potrzebują wysoko wykwalifikowanego personelu, którego nie ma wśród tradycyjnych pracowników administracji lokalnej. Wymiana najlepszych praktyk między małymi obszarami miejskimi może pomóc w procesie transformacji.

25. Uważa, że programy krajowe i unijne wspierają rozwój umiejętności na małych obszarach miejskich. Obszary te potrzebują również wystarczającej liczby wykwalifikowanych i wykształconych pracowników na potrzeby nowych procesów transformacji. Mogą one korzystać z wymiany wiedzy w ramach unijnych programów finansowania, takich jak innowacyjne działania miejskie (UIA), partnerstwa w ramach agendy miejskiej UE, Interreg, URBACT i TAIEEX, ale jak wiadomo, nie wszystkie małe obszary miejskie w Europie korzystają z tych programów w równym stopniu.

26. Opowiada się za tym, by państwa członkowskie dążyły do istotnych zmian w infrastrukturze dostaw energii i normach budowlanych, aby umożliwić produkcję energii ze źródeł odnawialnych w małych i średnich miastach, ponieważ przyczyni się to w znacznym stopniu do łagodzenia zmiany klimatu.

⁽⁴⁾ Zob. „Horyzont 2020”, projekt ROBUST, www.rural-urban.eu.

27. Uważa, że kluczowe znaczenie ma wzmocnienie pozycji regionów i miast w celu zwiększenia ich zdolności do budowania odpornych społeczności, co pozwoli ograniczyć zależność UE od paliw kopalnych. Zdecentralizowana produkcja energii, efektywność energetyczna i plany oszczędzania energii na szczeblu lokalnym i regionalnym zapewnią udaną realizację planu REPowerEU.

28. Przypomina, że przy budowie i promowaniu publicznie dostępnych stacji ładowania przeznaczonych dla pojazdów lekkich państwa członkowskie muszą również uwzględniać cele art. 174 TFUE i zapewniać dostępność na słabiej zaludnionych obszarach.

Tworzenie mechanizmów sprawiedliwej transformacji

29. Zwraca się o to, by wdrażanie Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji (FST) było ukierunkowane na wspieranie małych obszarów miejskich w obrębie uprzednio określonych regionów, w celu wspierania gmin najbardziej dotkniętych transformacją w kierunku neutralności klimatycznej.

30. Apeluje, aby FST wspierał małe i średnie przedsiębiorstwa z myślą o rozwijaniu ich działalności oraz dbaniu o atrakcyjność i dynamizm miejscowości.

31. Wzywa do wspierania projektów i działań na rzecz włączenia społecznego słabszych grup społecznych lub obywateli żyjących w ubóstwie, ponieważ ich potrzeby na małych obszarach miejskich mogą być większe, a powiązania słabsze.

Tworzenie transformacji cyfrowej

32. Ponownie podkreśla, że strategie polityczne opracowane dla miast (takie jak karta lipska) powinny uwzględniać transformację cyfrową, ponieważ cyfryzacja jest ważnym i międzysektorowym elementem wpływającym na zrównoważony rozwój miast w odniesieniu do mobilności w miastach, efektywności energetycznej, pracy zdalnej i zrównoważonego budownictwa mieszkaniowego, a także handlu detalicznego i usług publicznych.

33. Przypomina, że we wszystkich państwach członkowskich UE istnieje znaczna przepaść cyfrowa między obszarami miejskimi i wiejskimi, w dużej mierze ze względu na niższe spodziewane dochody dla dostawców usług szerokopasmowych, związane z rozwojem infrastruktury cyfrowej na obszarach słabiej zabudowanych. Jednak niedawny wzrost powszechności telepracy i mobilnej pracy opartej na technologiach informacyjno-komunikacyjnych może stanowić jeden z elementów o kluczowym znaczeniu dla przyszłego rozwoju obszarów wiejskich. Podkreśla w tym względzie, że szybka łączność dla każdego w Unii Europejskiej, w tym na obszarach wiejskich i oddalonych, jest warunkiem wstępnym, aby obywatele mogli korzystać z usług cyfrowych.

34. Zaleca, aby państwa członkowskie inwestowały w projekty dotyczące inteligentnych wsi, wdrażając rozwiązania cyfrowe w celu optymalizacji łączności, codziennego życia i usług na małych obszarach miejskich, w ramach krajowych planów odbudowy i zwiększania odporności oraz europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych.

35. Podkreśla potrzebę wzmocnienia powiązań między obszarami miejskimi i wiejskimi, które jest konieczne do harmonijnego rozwoju wszystkich rodzajów obszarów miejskich i może służyć jako katalizator bardziej spójnego rozwoju terytorialnego.

36. Apeluje o zbadanie możliwości zsynchronizowania usług publicznych na szczeblu gminnym, możliwości wspierania e-zarządzania z myślą o zmniejszeniu administracji publicznej oraz możliwości cyfryzacji usług w celu uczynienia ich bardziej przyjaznymi dla obywateli.

Budowa zasobów mieszkaniowych

37. Przypomina, że obecnie istnieją znaczne nierówności w dostępności odpowiednich mieszkań w miastach i na małych obszarach miejskich, zwłaszcza w przypadku osób młodych, rodzin z dziećmi (w tym samotnych rodziców), migrantów i osób z niepełnosprawnościami.

38. Apeluje, by państwa członkowskie promowały zachęty podatkowe związane z pustymi budynkami mieszkaniowymi, aby wspierać dostęp do przystępnych cenowo mieszkań i zachęcać obywateli do osiedlania się i mieszkania w kurczących się miejscowościach.

Nowy europejski Bauhaus

39. Dostrzega wysiłki Komisji Europejskiej na rzecz położenia szczególnego nacisku na małe obszary miejskie i miasta średniej wielkości w ramach zaproszenia do składania wniosków dotyczących inicjatyw lokalnych w ramach nowego europejskiego Bauhausu i przypomina o propozycji uruchomienia systemu bonów laboratorium nowego europejskiego Bauhausu (NEB Lab) w ramach przyszłego zaproszenia do składania wniosków w kontekście Europejskiej inicjatywy miejskiej.

Długoterminowa wizja dla obszarów wiejskich

40. Przypomina, że UE może osiągnąć bardziej zrównoważony rozwój terytorialny, wspierając i ułatwiając wzmożoną współpracę między obszarami miejskimi i wiejskimi, przełamując różnice istniejące w przeszłości, które raczej dzieliły niż łączyły obszary miejskie i wiejskie.

41. Podkreśla znaczenie opracowania programu na rzecz obszarów wiejskich według modelu agendy miejskiej dla UE opartego na zasadzie „lepsze finansowanie, lepsze stanowienie prawa i lepsza wiedza” oraz wdrożenia tej metodologii za pośrednictwem tematycznych partnerstw wielopoziomowych i międzysektorowych.

42. Zwraca uwagę, że wyraźnie potrzebna jest lepsza koordynacja między obszarami polityki dotyczącymi obszarów wiejskich, podmiejskich i miejskich. Lepiej skoordynowane podejście powinno aktywnie poszukiwać „synergii” i wartości dodanej, które można uzyskać dzięki współpracy i koordynacji między podmiotami wiejskimi i miejskimi, ponieważ jest to kluczowy czynnik skutecznego wspierania innowacji i eksperymentów ukierunkowanych na konkretny obszar.

43. Proponuje, by Komisja Europejska włączyła wymiar związany z małymi obszarami miejskimi do działań w zakresie weryfikacji wpływu polityki na rozwój obszarów wiejskich, i przypomina o propozycji KR-u dotyczącej współpracy w tym zakresie. Badanie oddziaływania terytorialnego i wpływu na obszary wiejskie powinno stać się obowiązkowym elementem procesu kształtowania polityki.

44. Zaleca dalsze rozważenie możliwości współpracy w ramach istniejących strategii terytorialnych UE, takich jak agenda terytorialna 2030, nowa karta lipska, oraz wdrożenie nowej generacji partnerstw w ramach agendy miejskiej dla UE, które zapewniają ukierunkowanie agendy miejskiej na obszary wiejskie.

45. Dąży do promowania strategicznych partnerstw między obszarami wiejskimi i miejskimi. Małe obszary miejskie mogą lepiej promować partnerstwa i osiągać wspólne cele w tradycyjnych i innowacyjnych sektorach dzięki łączeniu zasobów, opracowywaniu strategii i zawiązywaniu porozumień w skali metropolitalnej.

Finansowanie i odbudowa

46. Przypomina, że lokalna autonomia fiskalna i lokalne zdolności finansowe są czynnikami o kluczowym znaczeniu dla zapewnienia skutecznych inwestycji publicznych i kształtowania polityki rozwoju regionalnego. Zwiększają one możliwości obszarów miejskich w zakresie kierowania własnym rozwojem. Narzucone przez władze centralne ograniczenia mogą sprawić, że wysiłki na rzecz lokalnego zarządzania sprawami lokalnymi staną się bezcelowe.

47. Podkreśla, że wielkość gminy często determinuje jej możliwości finansowe. Mniejsze miejscowości często mogą nie być w stanie zmobilizować wystarczających środków finansowych na realizację zadań, które chcą wykonać.

48. Podkreśla, że politykę spójności należy postrzegać jako kluczowe narzędzie inwestowania w terenie, które wspiera efekt dźwigni funduszy publicznych i prywatnych.

49. Wzywa państwa członkowskie do zadbania o to, by władze małych obszarów miejskich również miały dostęp do 8 % środków z EFRR na szczeblu krajowym przeznaczonych na finansowanie zrównoważonych i zintegrowanych projektów na rzecz rozwoju obszarów miejskich, dzięki nienakładaniu dodatkowych progów dotyczących liczby ludności.

50. Opowiada się za wykorzystywaniem na poziomie lokalnych jednostek administracyjnych zintegrowanych narzędzi terytorialnych, takich jak strategie finansowane z polityki spójności i innych funduszy UE, w celu skoncentrowania inwestycji i dostosowania ich do realiów.

51. Ponownie wyraża rozczarowanie brakiem zaangażowania szczebla lokalnego i regionalnego w opracowywanie krajowych planów odbudowy i zwiększania odporności, co odbija się na etapie wdrażania. Podkreśla w związku z tym swój sprzeciw wobec wniosku Komisji Europejskiej w sprawie przesunięcia środków z europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych do Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności w celu finansowania REPowerEU. Sprzeciwia się wszelkim próbom odebrania środków regionom i bezwarunkowego przekazania ich szczeblowi krajowemu, gdyż jest to niezgodne z zasadami UE i porozumieniami w sprawie zarządzania dzielonego.

52. Sugeruje wykorzystanie krajowych planów odbudowy i zwiększania odporności do gromadzenia danych, które mogłyby być wykorzystywane do wdrażania polityki publicznej na niższym poziomie zarządzania.

Tworzenie zdolności terytorialnych

53. Wzywa państwa członkowskie do włączenia nowej definicji obszarów (które doświadczają spadku liczby ludności i zmian demograficznych) do rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1058⁽³⁾ w sprawie EFRR jako przekrojowej kwestii polityki publicznej, która wymaga zintegrowanych działań ukierunkowanych na konkretny obszar.

54. Proponuje, aby Komisja Europejska promowała ZIT i RLKS poprzez szereg działań partnerskich w ramach europejskiej inicjatywy miejskiej, jako odpowiednie narzędzia wspierania władz małych i średnich obszarów miejskich w stawianiu czoła wyzwaniom terytorialnym, takim jak wyludnianie.

55. Wzywa Komisję Europejską do przeprowadzenia kampanii informacyjnej mającej na celu promowanie wpływu UE na życie osób mieszkających w małych gminach (miejskich i wiejskich) jako przeciwwagi dla geografii niezadowolonych z UE.

56. Wzywa do tego, aby dostęp do różnych funduszy europejskich i zarządzanie projektami z nich wspieranymi były jak najmniej skomplikowane dla małych obszarów miejskich, a także do promowania zintegrowanego podejścia łączącego różne fundusze UE. W tym sensie programy objęte zarządzaniem dzielonym powinny być faktycznie zdecentralizowane, a rola instytucji zarządzających powinna zostać wzmocniona na szczeblu regionalnym, tak aby mogły one wspierać oddolne podejście do finansowania w przypadku małych miast i obszarów wiejskich.

57. Zwraca się do Komisji Europejskiej o wsparcie wszystkich organów administracji publicznej na małych obszarach miejskich w dotarciu do informacji na temat sposobów radzenia sobie z wyzwaniami związanymi z transformacją ekologiczną, cyfrową lub demograficzną. Komisja Europejska powinna również wzmocnić bezpośrednie wsparcie dla istniejących struktur ponadlokalnych w państwach członkowskich (takich jak departamenty, powiaty, prowincje, komitaty, okręgi itp.), tak aby mogły one rozwijać własne zdolności w zakresie doradztwa dla małych gmin, zgodnie z zasadą pomocniczości. Wszystkie władze lokalne powinny dysponować własnymi urzędnikami zajmującymi się sprawami UE/finansami, aby wspierać te prace.

58. Zwraca się do Komisji Europejskiej i państw członkowskich o zapewnienie możliwości korzystania przez gminy ze wsparcia technicznego w całym cyklu życia projektu.

59. Apeluje do Komisji Europejskiej o rozważenie możliwości oferowania w ramach nowej europejskiej inicjatywy miejskiej (EUI) coachingu na miejscu dla małych obszarów miejskich i sugeruje, by przyszłe krajowe punkty kontaktowe EUI odgrywały rolę pośredników we wspieraniu małych obszarów miejskich.

60. Podkreśla, że w przypadku małych obszarów miejskich udział w podejmowaniu strategicznych decyzji może stanowić wyzwanie z uwagi na ich ograniczone zasoby administracyjne oraz trudności w przechodzeniu przez złożone procesy wielopoziomowego sprawowania rządów, takie jak finansowanie UE.

61. Zauważa, że współpraca ma zasadnicze znaczenie dla małych obszarów miejskich. Obejmuje to współpracę z sąsiednimi obszarami w celu rozwiązania powiązanych ze sobą problemów czy łączenie sił w celu stworzenia „terytorialnej masy krytycznej”.

62. Podkreśla, że w przypadku istotnych przemian społecznych, takich jak transformacja ekologiczna i cyfrowa, mniejsze obszary miejskie są często zależne od wsparcia ze strony swoich obywateli i przedsiębiorstw, ponieważ brakuje im środków na prowadzenie i finansowanie takich procesów innowacji społecznych.

63. Przypomina, że zaangażowane społeczności lokalne nie tylko wzmacniają tożsamość lokalną, innowacje społeczne i spójność, ale również pobudzają współpracę w czasach pogorszenia koniunktury gospodarczej lub transformacji.

⁽³⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1058 z dnia 24 czerwca 2021 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i Funduszu Spójności (Dz.U. L 231 z 30.6.2021, s. 60).

Wnioski

64. Stwierdza, że potrzebna jest jasna, akceptowana i uznana definicja małych obszarów miejskich. Obszary te potrzebują odpowiednich zdolności administracyjnych, aby kształtować swe wielowymiarowe przemiany i długoterminowe perspektywy. Potrzebują również wiedzy, koordynacji polityki i wzmocnienia pozycji, aby móc zmobilizować ludzi oraz wykorzystać zasoby i unijne programy finansowania.

Bruksela, dnia 1 grudnia 2022 r.

Vasco ALVES CORDEIRO

Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Regionów
